

1903.
márczius 7.

A MI LAPUNK

10-dik sz.
II. évfolyam.

MAGYARORSZÁG ÖSSZES IPAROSAINAK ÉRDEKEIT SZOLGÁLÓ HETI KÖZLÖNY
S IPARTESTÜLETEK HIVATALOS LAPJA.

Előfizetési ár: Egész évre . . 4 korona.	MEGJELEN MINDEN SZOMBATON.	Előfizetési ár: Félévre . . 2 korona.
Felelős szerkesztő: Babós Elek. — Társ-szerkesztők: Lábdy Antal és König S. — Kiadja a szerkesztőség.		
Szerkesztőség: Szeged, Csekonics-uteza 1., ahová a kéziratok küldendők.	Lap-bizottság: Regdon Sándor építész. Brauswetter Ottó órágyáros.	Kiadóhivatal: Szeged, Kárász-uteza 7-ik szám. (Braun János hangszerkészítő.) ahová a pénzek küldendők.

HETI NAPTÁR.

1903. márczius 8-tól 14-ig. (Az évnek 10. hete.)

Márczius	8.	Vasárnap:	Remina
»	9.	Hétfő:	Ró. Francziska
»	10.	Kedd:	40 vértanu
»	11.	Szerda:	Konstantin
»	12.	Csütörtök:	Gergely
»	13.	Péntek:	Jézus gyoleasa.
»	14.	Szombat:	Matild.

A bérharcz.

A beke emberei vagyunk. Nem szeretjük az iparosok közt a harczt, mert a hol harc van, ott nincsen *egyértés*; pedig nekünk, iparosoknak, *erre* van a legnagyobb szükségünk. Az egyértés hiánya oka közbajaink nagy részének.

Nem rokonszenvezünk a bérharczi mozgalmakkal, bár erre hol az egyik, hol a másik fél okot szokott szolgáltatni s másként nem intézhető el s a legtöbb esetben előbb-utóbb ugyanis csak az egyik félnek, a melyiknek igaz van, győzelmével szokott végződni.

Elgondolkodunk rajta: miért kell hát harcra kelnünk azoknak, a kik annyira egymásra vannak utalva, hogy egyik a másik nélkül hivatásának nem élhet? Miért tekinti egyik fél a másikat ellenségének? Hisz a munkaadó többnyire néhány évvel előbb ugyanazon osztályhoz tartozott, a melylyel most késhegyig menő harcra kel; hisz a munkások a megtámadott munkaadókban a saját közel jövőbeli sorsukat látják. És mégis minduntalan harc azok között, kiket hivatásuk egymásra utalt. Miért nem méltányolják egymás jogos érdekeit? Mi által az egymás iránti ellenszenv csökkenne s a szeretet, a kölcsönös becslés és bizalom fokozódna. Hisz a kölcsönös megértés mindkét felet megóvná a harc idején beallott anyagi veszteségektől.

Része van ebben a „csak azért sem”-nek s az anyagi kényszernek.

Nem szeretünk a bérharczokkal foglalkozni, mert nehéz, a mozgalmától távol, megítélnünk a felek igazait s hogy ezáltal a fővárosban most folyó cipész-bérharczról irunk, ezt azért teszük, mert a harczoló felek egyikének követeleéseiben olyanokra is találunk, mit méltányosnak, sőt közérkölcseiség s ipari szempontból, jogosnak tartunk. Ez a *segédeknek* „zicz” megszüntetése, az egészséges, tiszta lakás és műhely iránti mozgalma.

Botrány, hogy az ipartörvény, főnállásának 19-ik évében, legnagyobb részében még végrehajtva nincsen.

A vasárnapi munkaszünet még ma is csak a törvényből ismeretes; épp úgy dolgoznak ma is vasárnaponként a műhelyekben, mint régen.

A műhelyek tisztasága még most is épp oly emberi méltóságon aluli némely helyeken, mint a törvény előtti időkben.

Szomorú, hogy a mit a törvény és a művelt emberiség egyaránt megkövetel minden tisztességes munkaadótól, azért a munkásoknak bérharczra kell kelnük az Úrnak 1903-ik évében!

Rokonszenvezünk a cipész-munkásoknak *mostani* mozgalmát.

Rokonszenvezünk a zicz megszüntetése iránti mozgalommal, mert az az iparos segédek közműveltségének és önértetének emelkedését jelenti. Mert valóban, az emberi méltóságot sértő az az állapot, melyben a ziczesek nagy része él. Legtöbbje tulzsufolt, egészségtelen, nem ritkán setét pinczeshelyiségekben él, a hol a nyavalyák csirái dusan tenyésznek; a hol az erkölcstelenség melegágyai kinálkoznak a fiatal segédeknek, a kiknek még a mesteri házi fegyelem és szakbavágó oktatások alatt kellene lenniök.

Micsoda élet van egy ily ziczese tanyáján! Az idősebbjei egy-egy cselédfével vadházasságban élnek egy lakosztályban többen. — Itt tanulja el a fiatal az erkölcstelenség kórhely, senkitől sem függő életet, az ehhez szükséges pénznek tiltott uton való megszerzését, a munkára kiadott anyagok kicserélését, elsikkasztását. Itt

az erkölcstelenség e fertőjében szivja ifju lelkébe a munkaadója iránti ellenszenvet; itt tanul meg inni, kártyázni, adósságot csinálni, sikkasztani stb. mindent, csak a jót és a mesteriséget nem.

Ezek a tanyák a züllés egyetemei.

Az ilyen ziczesekből aztán csak a legritkább esetben válik olyan önálló, a ki szakmabelileg és társadalmilag megállja polgártársai közt a helyét.

Ha nem a korunkat jellemző, rideg anyagi-ság uralná társadalmi életünket, a lelketlenség bélyegét ütnők reá azon munkaadókra, a kik ziczen dolgoztatnak azért, hogy a bérleti, fűtési, világítási költségek és adók alól magukat kivonják, illetve, hogy azokat a munkásokra áthárítsák; a kik barátjai ezen ugy az iparra, mint iparos szaktársaikra s a társadalomra egyaránt káros és veszélyes állapotoknak; kik mindent csak a saját anyagi szempontjukból bírálják el, azzal azonban nem törődnek, hogy a hány a ziczés, anynyi az iparos proletár.

Kívánatos volna, hogy iparos-társadalmi szemponttól behatóan és komolyan foglalkozzanak e kérdéssel, a mely az ipartörvény alapján a zicz pártolónak hozzájárulása nélkül is megoldható.

Ha az ipartestületek vezetői hivatásuk magaslatára emelkednének, nagy terük volna az ipartörvény keretén belül az iparosok, segédek s a tanoncok ügyét előbbre vinni s azt a kor kívánalmaihoz idomítani.

Az ipartestületek volnának hivatva a bérharczok kitérését is megakadályozni s a békés megoldást létesíteni. És mit tapasztalunk? Azt, hogy az ilyen mozgalomtól távol tartják magukat s az ilyen ügyek kilenczven százalékát a rajtuk kívül álló körök rendezik.

Igazmondás.*

Mit hagyott Wechseltmann ipari és munkásjóléti czélokra?

Wechseltmann Ignác kiváló műépítész volt. Szorgalmának kedvezett a szerencse és a jó idő. Az ipar és vállalkozás révén milliókhoz jutott s mikor becsületben befejezte földi pályáját, közel négy millió koronát hagyott emberbaráti czélokra. Az Isten áldja meg érte haló porában. Sok szegény és nyomorult ember fogja nevét és emlékét áldani, még századok multán is.

Idáig rendén is volna a dolog. Bűszke lehet rá a rokonsága, a kartársak serege.

* A Magyar Ipar 9. számában megjelent eme közleményt teljesen átveszszük. Mi egy hasonértelmű cikket irtunk a mult számunkhoz, melyet azonban azért kellett kihagynunk, mert bizottságunk egy meghaltak cselekedetét bírálat tárgyává tenni nem akarta. Közöljük e cikket, mely lelkünkben szól s örvendünk, hogy nem egyedül állunk a kifejezett nézetén. Szerk.

De mikor az elismerés koszoruját mi is leteszszük az elhunyt derék emberbarát frissen hantolt sirjára, nem fojthatjuk el azt a megjegyzést, hogy az ilyen férfiak, kiknek az ipar bőven gyümölcsözött és a munkások verejtéke még életében oly dus aratást biztosított, bizony gondolhattak volna arra az iparra, a kereskedelemre, a munkásokra is, a kik együttvére leginkább szűkölködnek a humánus és jóléti intézmények és közhasznu alapítványok nélkül.

A multa nézve csak sajnálatunkat fejezhetjük ki. Ezzel az ügyön nem lendítünk semmit és egy kihirdetett, sőt érvényesítés alatt levő végrendeletet megmásítani nem lehet. A nemes emberbarát pénzéből és hagyatékából a magyar ipar, kereskedelem és a munkások közszéjaira már nem juthat semmi, bármennyire lett volna is stilszerű, hogy olyan ember, mint a boldogult, első sorban épp ezeket a czélokot favorizálja.

A jövőre nézve is csak a pusztába kiált-hatjuk esdő szavunkat!

Mit tudjuk mi: ki mikor fog jó embereink közül meghalni. Hiszen nem is akarunk senkinek a halálára spekulálni. Ez nem is volna illő dolog.

Azt se tudjuk: ki mikor fogja végrendeletét elkészíteni.

Csak érezzük, hogy a Wechseltmann- eset alkalmából ki kell kiáltani azt a meggyőződésünket, hogy bizonyos körökbe bele kellene vinni azt a köztudatot, hogy annak a rögnek, mely nekünk az életet szakasztja, annak a kalapácsnak, gyalunak, szerszámnak, mely nekünk az életfontartási eszközöket megteremti, az élet kényelmét és élvezeteit megszerzi: tartozunk még életünkben, tehát végrendeletünk esetén is elismeréssel, hálával és — ha lehet — jutalmazással is.

Erre törvényt, rendeletet alkotni nem lehet. Ennek a tudatnak és érzésnek ott kell lenni a nemes szivnek, a gondolkozó elmének idegszállai között.

De lehet ezt a fölfogást terjeszteni a mi köreinkben s ha nem is beszélünk róla mindig — hiszen senki sem szereti, ha a halálára vagy a halála előtti kötelességeire figyelmeztetik — egy-egy ilyen eset alkalmából szabad, sőt kell is azt az érzést ébreszteni és táplálni, hogy ne feledkezzünk meg tartozó kötelességünkről pályánk és fontartónk követelményei iránt, annál kevésbé, mert éppen az iparosok és a munkások érzik legjobban szükségét a közszélu alapítványoknak és a humánus intézeteknek.

És a ki ezt az elemi igazságot nem ismeri el — az dobja rám a legelső követ.

Gelléri Mór.

Lehetőleg mindig csak magyar anyagokat használjunk ipar-czikkeink előállításához.

Magyar csak magyart pártoljon.

Szegedi kereskedők, mint a magyar ipar ellenségei?

Istennek hála, hogy akadnak a kereskedők között is lelkes támogatói a magyar iparnak, de sajnos, hogy . . . csak akadnak!

Egy hazai nagy iparvállalatnak utazója járt Szegeden a lefolyt héten, hazai készítményt — magyar közhasználatu iparcikket ajánlott ugyanoly árban, ugyanoly minőségben, mint a hogy azt a külföldről hozatni szokták.

A hazai gyár képviselője üresen, megrendelés nélkül távozott Szegedről, mert — a mint a kereskedők mondják — „a vevők meg vannak szokva a külföldi áruhoz.”

Már pedig, bocsánatot kérünk igen tisztelt kereskedő urak, ha ezt állítják önök, úgy nem mondanak igazat! De feltéve és meg nem engedve, hogy igazán így állana ügyük egyes cikkekkel, önökön a sor, önöknek állandó legszentebb kötelességükben a vevőt felvilágosítani arról, hogy a hazai gyártmány ép oly jó, ép oly áru, mint a külföldi és bizonyára nem fog senki sem makacskodni, hogy külföldi cikket óhajt!

Ne legyenek hát oly annyira hidegek a magyar iparosság érdekeit illetőleg, gondolják meg a saját érdekekben is, hogy jelenlegi eljárásuk megfoszulja magát idő előtt, mert — nem resteljük kimondani — ha ismételtlen hasonló panaszszal jönnek hozzánk hazai gyárosok vagy ezek képviselői, úgy nyilvánosságra fogjuk hozni azon kereskedők neveit, a kik ügynökei a külföldnek és ellenségei Magyarországnak.

S mivel senkinek megrontói lenni nem akarunk, arra kérjük önöket, ne dédelgessék a külföldet, hanem támogassák a magyar ipart — mert ez önöknek is csak jól felfogott érdek lehet.

Eszmezsere.

II.

(Folytatás.)

Mai ipartörvényünk liberális alapon áll és ebből folyólag autonomikus elveket vitt be az ipari szervezetbe. Nézetem szerint azonban ma már sokkal messzebb kell menni ebben, még bizonyos következtetlenség, vagy konzervatív elv érvényesülék árán is. Meggyőződésem szerint ugyanis egy ipartörvény megalkotásánál teljesen alárendeltnek kell lennie annak, hogy következetes-e valamely megoldás vagy sem. Egyedül mérvadó itt csak az lehet, vajjon az ipar igaz érdeke — általános országos szempontból megítélve és nem engedve parciális érdekek érvényesülését — kívánja-e az ilyen vagy olyan megoldást, mert bármily következetes legyen valamely elv és bármennyire bevált legyen az a külföldön, ha a hazai viszonyoknak nem felel meg, nem szabad érvényesíteni és viszont, bár ütközzék

is bele némi következtettségbe, de az ipar és ország érdekei tényleg úgy kívánják, érvényesíteni kell azt.

Nem szeretnék félreértetni ebben. Nem politikai vonatkozásokat értek, hanem kizárólag ipariakat, nem retrográd elvek érvényesülhetésére gondolok, ezek ma már teljesen ki vannak zárva, csak arra a nagy kérdésre gondolok itt, ha a döntés nem az osztrák rendszerű képesítés, hanem a német rendszerű korlátozott szabad ipar mellett történnék, miképen alakulna az ipartestületek kérdése, a hol ismét a mai szabad társulás és a kényszer között kell majd választani.

De nem folytatom tovább az ipartörvény kérdését, mellőzöm a módosítást igénylő egyébb, bár szintén fontos rendelkezéseket, mert erősen túlhaladná ily előadás keretét, de azok nem is oly kardinális jellegűek a kisipar szempontjából. Azok részben az egész ipart érintik, mint pl. a munkaszereződés, a gyermek-munka, a női-munka, az éjjeli munka, az iparbiróságok, részben csak a gyáriparra és munkásokra vonatkoznak. viszont csupán egyes iparágakat illetnek, mint pl. az építőipar kérdése, mely már ismét — legalább részben — kisipari érdekű.

Mellőzöm ezeket, mert egyrészt nem az ipartörvény revíziójáról akarok beszélni — a melyet a kereskedelemügyi miniszter ur, mint illetékes helyen kijelentette, komolyan és mielőbb meg akar csinálni, csak két más fontos szociális alkotást helyezett az elé, melyeknek tervezetei most már nem is hónapok, hanem hetek múltán kerülhetnek nyilvánosságra — másrészt kizárólag a kisipar egész kérdésével kívánok foglalkozni, melynél nem mellőzhettem természetesen az ipartörvény azon legfőbb rendelkezéseit sem, melyek a kisipar szempontjából elsőrendű fontossággal bírnak, a mivel egyuttal — nehogy előző szavaim félreértethessenek — arra is reá akartam mutatni, hogy az ipartörvény revízióját magam is fontosnak és elég sürgősnek tartom.

Sürgősnek igen, de nem a legsürgösebbnek. Az iparfejlesztési vonatkozások, illetve azoknak a lehető legszélesebb alapon való alkalmazása sokkal sürgösebb, az ipartörvény csak keret, az anyagi rész azonban maga az élet.

Nem akarok rekriminálni, csak fel akarom említeni, hogy ha alkotmányos életünk azon idejében, midőn gyáriparunk ugyszólván semmi sem volt, midőn a közlekedési eszközök fejletlen volta az idegen országok gyáripari termékei beözönlésének és a távolabbi vidékre való eljutásának gátat vetett, illetőleg azt tetemesen korlátozta, a törvényalkotás és a körüli harc nem merit vala ki minden ez irányu tevékenységet, hanem e helyett akkor áttérletetik kisiparunk tömegtermelésre, a gépek használatára, megismerttetetik az erők tömörülésében rejlő nagy előnyökkel, az inasképzésre és iparokta-

tásra, ennek révén pedig képzett iparos és munkástörzs nevelésére kellő gond fordítatik: ma nem ilyen volna a helyzet, akkor a nagyobb, egységesebb, jobb és olcsóbb hazai termelés elhelyezkedett volna a hazai fogyasztásban és igen nehéz lett volna, az idegen gyári termelésnek a közlekedés fokozatos tökéletesbülésével kiszorítani a fogyasztásból az addig abban elhelyezkedett hazai termelést.

A helyi védelem akkor oly erősen érvényesülhetett volna, hogy ellensúlyozása bizony nem lett volna könnyű feladat.

A kisipar — mint ilyen — sok iparágban és a termelés nagy terén kétségkívül nagyon háttérbe szorul vala, akkor nagyszámu kisebb u. n. *gyárszerű* üzem keletkezett volna, mely a kézmű- és gyáripar között állva, megteremtette volna az u. n. középipart, még pedig nemzeti alapon, történelmi fejlődés alapján, vagyis a legegészségesebb alakulat állhat vala elő.

Bármily nehéz legyen is, mégis vissza kellett és kell még soká térni ahhoz, mert — szerény nézetem szerint — ez az egyetlen alap, melyen tömegtermelésre utalt kisiparunkon még segíthetünk. És itt eljutottunk a kisiparnak szorosabb értelemben vett iparfejlesztési vonatkozásaihoz, az anyagi részhez, melynek fokozatos megoldása ki fogja tölteni azt a keretet, a melyet egy, a változott ipari életnek mindenben megfelelő ipartörvény alkotni fog.

Melyek tehát azok az eszközök, — nem vonva ide be a műipart — a melyekkel ezt az alapot megteremthetjük és biztosíthatjuk?

Nem kell azokat keresnünk, megvannak, alkalmazták és kipróbálták azokat már előbb más államok, Németország általában és különösen Baden nagyhercezség és Württemberg királyság, Ausztria — hol legintenzívebben érvényesültek — és a Svájc.

Nem mindenütt alkalmazták valamennyit, a viszonyok sem egyenlők mindenütt, hanem mindegyik azt vonta előnybe, melyre leginkább szüksége volt.

Igy látjuk, hogy Badenben és Württembergben az oktatás helyes szervezése, az inasügy kellő gondozása és a szövetkezés előmozdítása állanak előtérben.

Svájcban már a szövetkezés nem oly erős, ott különösen az inasügy és oktatás vezetnek, a mennyiben állami tevékenységről van szó, a többi a társadalmi tevékenységnek tartott fenn.

Ausztriában ellenben az inasügy azon iránya, mint Badenben, Württembergben és Svájcban, még nem tudott kellő gyökeret verni, itt a széles alapokon nyugvó ipari szakoktatás, a mestertanfolyamok, a vándortanítók, a szövetkezés és gépek terjesztése érvényesülnek különösebben.

Míg az előbb említett államok inkább a jövő kisiparának biztosítására törekszenek, —

ez az ottani akció legsajátosabb jellege — addig Ausztria mindenekelőtt a jelent akarja megmenteni, hogy erre mint biztos alapra építhesse iel a jövőt.

Hazai viszonyaink legközelebb állanak Ausztria viszonyaihoz. Nálunk is erősen pusztuló kisiparral állunk szemben, tehát nálunk is annak kell a legelső feladatnak lennie, hogy lehetőleg megállítsuk, vagy legalább is csökkentjük ezt a pusztulást, mert egészen megállítani már nem lehet, ez meddő harc lenne. Amde a mily hiba lenne a távolabbi célzon kezdve, szem elől téveszteni a közelebbi célt, olyan helyrehozhatatlan volna, nem részesíteni kellő figyelemben és gondozásban a távolabbit. Annival fontosabb ez épen hazai viszonyaink közepette, mert fejlődő gyáriparral állunk szemben, mely nap-nap után újabb tért foglal, melyhez kisiparunk csak kissé komoly törekvással és előrelátással hozzásimulhat, sőt a melynek segítségével előmozdíthatjuk kisiparunk egy részének kedvezőbb elhelyezkedését.

Bármily ellentétesnek látszassék ugyanis, hogy a gyáripar előmozdításával akarjunk segíteni a kisiparon, ez kétségbevonhatatlan igazság marad. Némely kisiparagon többet lendíthet néhány nagyszabásu gyári, illetve nagyipari vállalat létesítése, mint sok egyéb intézkedés.

Csak egy példát erre: a cipész- és szabóipar köréből.

Nagy cipőgyárak létesítése felszívja azt a cipész-mester- és munkás-elemet, mely ma tengődve és létével küzdve, a cipész-kisipar terhére esik. A sokat ócsárolt temesvári Turul-cipőgyár, — mely mellesleg megjegyezve, ha úgy halad tovább, mint eddig, hazánk egyik legelső rangu ipartelepévé fog fejlődni és már ma is elsórangu helyet foglal el gyáraink sorában, — hatszáz munkása közül több mint háromszáz olyan volt kisiparost alkalmaz — a többi nő és egyéb munkás — kik már alig voltak képesek magukat mint önálló iparosok fenntartani, *minden áron* voltak kénytelenek dolgozni, tehát rontották az ottani kisiparosok helyzetét, a lehető legegészségtelenebb versenyt teremtették. Nem-e nagy segítség az ottani jó cipész kisiparosokra nézve, ha ettől a versenytől megszabadulnak? És nem-e segítség azokra a volt kisiparosokra, hogy biztos tönkrement helyett mint becsületes munkások tarthatják fenn most magukat és családjaikat?

Azt felelhetné erre valaki — és ily valaki sok van az országban — hogy a cipőgyár még nagyobb versenyt okoz a kisiparnak, mert olcsóbban termel és így olcsóbban bocsáthatja forgalomba készítményeit.

Ez igaz, bár csak részben. Csakkogy erre az igaz válasz viszont az, ha már nem tartható fenn a kisipar úgy, a mint van; ha választanunk *kell* két megoldás közül, bizonyára a kevésbé kedvezőtlen fogjuk választani.

Ugyanis bármit tegyünk, bárhogyan is akarjunk segíteni czipésziparunkon, azt meg nem akadályozhatjuk, hogy czipógyárak ne keletkezzenek, hogy gyári czipők be ne özönljenek az országba. Már pedig ezzel szemben az a kérdés, mi előnyösebb az ország és a czipész kisiparra nézve: az-e, ha idegenből hozzák be évenként a kerekén 20 millió koronát kitevő czipő-többlet szükségletet, melyet idegen munkások, idegen anyagból készítenek, mely nagy összegnek egyetlen fillérnyi haszna sem marad ebben az országban, avagy az, ha mi csináljuk meg ezeket a gyárakat — ha lehet szövetkezeti alapon, ugy elsősorban így, de ha nem lehet, másképen is — magyar kisiparosokkal, magyar gyártmányok feldolgozásával?

Az első esetben az a sok tengődő kisiparos és segéd, kik ma a jó czipészipart nyomják, csak úgy versenyeznek azokkal tovább és e mellett a gyári verseny is megmarad — az ország minden haszna nélkül — a második esetben az ország nagy gazdasági előnye mellett felszabadul a jó czipész kisipar ettől az egésztelen versenytől.

E mellett nem téveszthető szem elől az sem, hogy a fogyasztók nagy része elég kényes arra, hogy csak saját lábára készült czipőket használjon, tehát továbbra is rendelésre fog dolgoztatni, mire viszont gyár nem rendezkedhetik be, mert akkor termelésének összes előnyeit vesztené el.

Hazánk lábbeli iparosainak és segédszemélyzetüknek száma — beleértve a családi segítőkét, inasokat és minden rendű alkalmazottakat — 103,900 egyén. Nincs az a kisipari szervezet, melylyel ezen a rengeteg számon ma már segíteni lehetne.

Viszont az a kisipar sincs, mely az óriási czipőbehozatalt kiszoríthatná. Csak jól berendezett gyáriparral lehet ugy a nagyszámu kisiparos egy részén segíteni, mint az óriási behozatalt ellensúlyozni.

Ezzel az igazsággal meg kell barátkozniok kisiparosainknak, ha csak arra az álláspontra nem akarnak helyezkedni — és ezt aligha akarthatják — melyet az erdélyi nemzetiségek némely túlzó része a nyolczvanas évek nemzetiségei politikájával szemben hangoztatott: „inkább becsületben elpusztulni, mint így tovább élni.”

Ha az említett igazság elől el nem zárkozunk, egy hatalmas lépéssel vihetjük előbbre a kérdés megoldását és hogy ismét a lábbeli iparnál maradjunk, igen figyelemre méltó ám itt, hogy az 56.835 ezidőszert létező önálló vállalkozó-, vagyis műhelyből, a jövő szempontjából ugyis már csak 25.572 műhelylyel kell számolnunk, a többi 31.263 már segédszemélyzet nélküli, tehát fokozatosan megszűnő, ami pedig igen nagy különbség.

(Folytatjuk.)

Iparpártolás a gyakorlatban.

A szegedi napilapok múlt hó 28-án „Az iparpártoló szövetség köréből” cím alatt foglalkoztak egy és ugyanazon tollból származó és egészen egyenlő szöveggel irt közleménnyel, mely ugy látszik hirtelés óhajt lenni egyesek számára s célja hangulatkeltés egy bizonyos irányban, mely előttünk nem látszik háttér nélkülinek s melyhez hozzászólani kötelességünk.

A közlemény egy bibliai mesét juttat eszünkbe. Azon jelenetet, a midőn megáldja Ábrahám Ézsau helyett Jákóbot, mivel ő maga rövidlátó lévén, nem vette észre, hogy az anya saját kedvencét, Jákóbot áldatta meg az elsőszülött Ézsau helyett.

Az öreg Ábrahámhoz hasonlítjuk kormányunkat; a vagyonos-osztály uszályhordozóit ennek feleségében véljük feltalálni, a ki megfosztani igyekszik az általa nem annyira szeretett Ézsaut az atyai áldástól, mert Ézsauban nem bízott, hogy tőle segélyben részesülhet, hanem engedve gyarlóságából eredt gyengeségének: a szebb, a gyermekiesebb Jákóbot áldatta meg férjével.

E képletben Jákób a kereskedőket, Ézsau az iparosokat képviseli.

Egy anya emlőjén nevelkedett mindkettő, egy anyának gyermekei voltak mindketten és mégis azt látjuk, hogy a szeretetben nem egyenlően részesültek sem atyai, sem anyai részről. Az atya az első szülöttség révén óhajtotta áldásban részesíteni Ézsaut, az anya pedig vonzalmának engedett, midőn Jákóbot áldatta meg.

Kormányunk is a kereskedőket dédelgeti, mert a hatalmasok nem állanak az iparosok oldalán, holott ezeket illetné meg a gondozás, a támogatás, a pártfogás, mert szegények és elhagyatottak és a társadalmi életnek száműzöttei ők.

De most nem a kormányról, hanem a fent-hivatkozott cikkről akarunk szólni.

Mily szépen van az megírva. Szinte elhihetné az ember, hogy a papírra dobott szavak a szívnek dobogását, az érzelmek őszinteségét tükrözik vissza és ha felületesen olvassuk át a sorokat, szinte lekötelezettekül kellene éreznünk magunkat a szegedi kereskedőkkel szemben.

Nem is akarunk, de tudjuk, hogy az iparosok közül senki sem akar háládatlan lenni jóakaróink iránt s csak attól óvakodunk, nehogy Ézsau sorsára jussunk! Évezredek zajlottak le a mese története óta, mely szájról-szájra, apáról-fiúra szállt és irásban is megörökítve, nekünk iparosoknak szolgáljon most is például: hogy ne higgyünk feltétlenül részrehajló apostolok anyai hízegéseinek, hanem azon legyünk, hogy idegen elemek nélkül, összetartás és szorgalmunkkal érjük el célunkat.

Óhajunk: ne legyenek hamis apostolok vezereink, kik önző célokból, hiúságból, haszonlesés-

ből tegyenek néha valamit, a mit felfújva nagy dobra üssenek, hogy beszéljenek róluk. A sajtó utján a közönséget ne tévesszék meg és szerénységet nem ismerve, ne fitogtassák tevékenységüket a közügyek terén, a nélkül, hogy erre hivatottak vagy megbizva volnának.

Ne tessék czélatosságot kiolvasni sorainkból, mert azok általánosak; szomorú tapasztalataink vannak e téren. Sajnosan észleljük lépten-nyomon, hogy a ki nem test a mi testünkből, nem vér a mi vérünkből; a ki nem ismeri a kenyérkeresetnek azon nehézségeit, mint a minőknek mi iparosok kitéve vagyunk, azok legjobb igyekezettel sem képesek megérteni a mi helyzetünket, s ha valaki mégis a mi oldalunk mellett igérkezik harcolni, az csak a legritkább esetben történik önzetlenül, vagy számítás nélkül.

Látszólag így van ez a szegedi kereskedőkkel is, a kik az iparpártoló szövetség felhívása folytán — mint a bizottságnak egy szakosztálya — értekezletet tartottak a hazai ipar támogatása érdekében.

Rókára bizták a szőlőt. Hazafiság-nyilvánítással a hazai ipart támogatni nem lehet. Pedig hát a kereskedők ennél többet nem tesznek, hisz áruraktáraik tömöltek külföldi árukkal és a magyar czikkekről még tudni sem akarnak.

A kereskedők addig nem lesznek igaz támogatói a magyar iparnak, míg a magyar közönség közömbösségéből ki nem vetkőzik és míg határozottan nem követeli, hogy magyar árut kapjon pénzeért.

A magyar iparnak legjobb támogatói az állam hivatalnokai és alkalmazottai lehetnének. Értelmiségüknél, társadalmi függetlenségüknél és befolyásuknál fogva ezeknek kellene kényszeríteni a kereskedőket magyar iparczikkek tartására. A független elemnek oly magyar iparpártolási szövetséget kellene létesíteni, mely a tagoktól nem követelne egyebet, mint férfias becsületszót arra, miszerint egyrészt felhívja kereskedőinket, hogy lehetőleg hazai ipartermékeket hozzanak forgalomba, másrészt hogy lehetőleg csakis magyar iparczikkeket vásároljanak.

Ha ez megtörténik, ha a szövetségi tagok nem teledkeznek meg becsületszavukról, úgy nem kell a kereskedőket arra kérni, hogy támogassák a magyar ipart, hanem jól felfogott saját érdekükből lehetőleg csakis magyar iparczikkeket fognak forgalomba hozni és árusítani.

Egész komédia már a jelszó: „Pártoljuk a magyar ipart!” melynek rendezői — tisztelet a kivételnek — nyilvános üzérkedést látszanak folytatni s mindentféle czim alatt a saját anyagi érdekeiket előtérbe tolni.

Nem akarunk kitérni ezen kényes ügy elől, sem pedig mint macska a forró kását, kerülni, hanem őszintén kimondjuk, hogy nem

várunk a kereskedők iparpártolási mozgalmától semmi eredményt, *míg a nagyközönség nem követel mindenhol hazai iparczikket.*

Meddő és haszontalan munka volna a hazai iparczikkek védjegyeinek kinyomatása is, mert nincs és nem is lehet minden czikknek védjegye; de ha volna is, ki fogja ezen védjegyeket tanulmányozni?

Nagyon naiv azon óhaj is, hogy minden tekintetben a hazai sajtóra bizzuk jóvoltunkat; hisz ép a sajtó legjobb támogatója a külföldi iparnak; hírlapokból ismerjük meg azon külföldi cégeket, melyek hangzatos ígéretekkel édesgetik magukhoz a becsapható közönséget; a külföldi gyárosok és iparosok hirdetései ölik meg a hazai ipart. A hazai hírlapok egyik oldalán a magyar ipar érdekében hoznak hasábos közleményeket, a másik oldalán hemzsegnek a külföldiek hirdetései. Ebből azután okosodjék ki az ember!

Ha a kereskedő üzletében nemzetközi s nem akarja a hazai ipartermékeket árusítani, úgy a sajtónak kellene elkövetnie minden tőle telhetőt, hogy ezen a bajon segítve legyen; *de teheti-e ezt az a magyar sajtó, mely maga is külföldi hirdetésekkel kicsinyíti a magyar ipart?*

Ez ellen felszólalt egy ízben már „A Mi Lapunk”, de ez a pusztában kiáltott szó maradt, sőt a cikk íróját a „bolondok” közé sorolták.

A gyülesezők többek között kimondták határozatilag: „a bizottság óhajtja, hogy a szövetség lépjen érintkezésbe a hazai gyárosok szövetségével, hogy a gyárosok hirdetések útján tudassák a közönséggel a hazai gyártmányokat és hogy a szövetség évenként egy nap-tárt adna ki, a melyben a hazai gyárosok hirdeteiket is közzétehetik.”

Már ez csakugyan nem hazai iparpártolás, hanem, látszat szerint, *egyszerű üzérkedés a hazai iparpártolás czégére alatt.*

De határozottan helyesen cselekednének gyárosaink és versenyképes iparosaink, ha megbarátkoznának a *hirdetés hasznos tényével* és a különböző vidékeken megjelenő lapokat minél sűrűbben igénybe vennék hirdeteikkel, mi által a saját érdekeik előmozdítása mellett, korlátoznák a külföldi ipartermékek behozatalát is.

Ha szükségét látja, ha meg van arról győződve az iparpártoló szövetség avagy a kereskedelmi világ, hogy csak az általuk gyakorolt irány vezethet célhoz, miért idegenkedik hát annyira „A Mi Lapunk”-tól, melytől még az irigység sem tagadhatja meg az elismerést, hogy szívvel-lélekkel és anyagi áldozatok árán küzd az iparosok helyzetének javítása érdekében?

„A Mi Lapunk” eddigi szelleméből meggyőződhetett mindenki, hogy szívesen venné, ha őt az iparos-ügyekkel foglalkozó elemek szellemi és erkölcsi támogatásban részesítenék, a mi az iparpártoló szövetségnek nem is kerülné külön

anyagi áldozatába, mert nem kellene jóllehet olvasatlan nyomtatványokra pazarolni pénzét, melylyel az iparpártolás terén hasznosabb dolgot is művelhetne. Ámde gyanítjuk, min mulik a dolog. „A Mi Lapunk“ nincs azon helyzetben, hogy az iparosok iránt tanusított jóindulatot díjazhassa is, tehát némely tollal-iparpártolónak azon kell lennie, hogy más uton szerezzon magának mellékjövedelmet és ehhez most leghálásabbnak a „magyar iparpártolás“ jelszava kínálkozik.

Csunya dolog volna ez, ha így volna. De sajnos, minél mélyebben gondolkozunk, annál erősb hitünk, hogy nem komolyan veszik a magyar ipar pártolását, mert pl. „nagy örömmel vett a bizottság tudomást arról, hogy a szövetség részéről a honi bál sikere érdekében mindent el fog követni.“

Itt már ismét a közönség erszényére lett pályázat kiírva, mert az új ruhák készítésének, a dinom-dánomnak látunk ajtót tárni, midőn tömérdek áldozatok ellenében a rendes költségek levonása után maradni fog a hangoztatott célra egy „nesze semmi fogd meg jól.“

Vagy mi nem vagyunk jól értesülve a dolog állásáról, vagy pedig az együtt volt bizottság nem volt tájékoztatva arról, a mi felett határozatot hozott, mert azt mondja többek között, hogy „célirányosabbnak tartaná, ha az iparosok úgy a szegedi, valamint a közeli pályaudvarokon árusítanák el készítményeiket.“

Hát ez mi akart lenni? Ugy tudjuk, hogy a kamarák részéről dédelgetett Bettelheim-czég az egyedüli jogosult a pályaudvarokon elárusítani, mely bizonyára fel fogja használni ezen jogát, különben bele sem kezdett volna.

Iparosok lelkes barátai! nem lennének szivesek meg is nevezni azon állomásokat, a hol szegedi iparosaink készítményeiket árulhatnák? Talán Szőregben, Deszken, Uj-Szent-Ivánon, Oroszlámoson, Szatymazon, Algyón, Dorosmán? Ezt kár volt jobban meg nem fontolnia a bizottságnak, mert a milyen komoly ezen határozat, ép oly komolynak veendő a többi is. Ez az óhaj, látszat szerint, közvetett uton megint a Bettelheim-czég azon szándékának előmozdítása akar lenni, melyet egyszer már leszereltünk.

Higgyék el, hogy nincs a bizottságban egy lélek sem, a ki szivesebben látná a magyar ipar boldogulását mint mi és hálával adózunk bárki iránt, a kiről tudjuk, hogy barátja az iparosságnak, de nem látunk semmi észszerűséget abban, ha a bizottság oly kereskedőknek (tehát önönmaguknak), a kiknek tárházai külföldi árukkal vannak megtömve, „Az iparpártoló szövetség tagja“ tábláskákat osztana ki, mert ezzel igen rossz szolgálatot tenne a magyar iparososztálynak, a mennyiben tévutra vezetné a vevőközönséget, mivel ez azt hihetné, hogy igazán

magyar iparczikket vásárol ott, a hol ilyen szövegű tábla diszeleg.

Ne tegyenek ilyeneket uraink! A magyar iparpártolás ürügye alatt ne végezzenek olyan munkát, mely árthat hazánk iparos érdekeinek; van nekünk elég ellenségünk, a kikkel megküzdünk kell, ne nehezítsék meg még önk is helyzetünket. Ne vezessék öntudatlanul tévutra a vásárló közönséget a táblák osztogatásával, mellék czélokba burkolt közleményeikkel; nyujtsák jobbjait munkától érdes kezeinkhez, dolgozzunk karöltve együtt hazánk iparosainak érdekében, de ne tegyenek semmit értünk, nálunk — iparosok nélkül.

A földmivelési miniszter a magyar iparért.

Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter a következő átiratot küldötte valamennyi vízrendező és vízhasználati társulatnak és valamennyi ily társulat élén álló miniszteri biztosnak:

„A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége, utalva a még mindig tartó üzlettelenségre és munkahiányra — melynek a tél folyamán káros következményei lehetnek — a m. kir. kereskedelemügyi miniszter urhoz intézett részletes előterjesztésében különböző intézkedéseket hozott javaslatba; ezek sorában azt is, hogy a vízrendező és vízhasználati társulatok tervezett beszerzéseik sürgős megrendelésére felszólítottanának. Részemről is méltányolva az általános gazdasági pangástól érzékenyen sujtott hazai ipar kedvezőtlen helyzetét: a kereskedelemügyi miniszter urtól vett ez irányu fölkérés alapján fölhívom a társulatok figyelmét arra, hogy a hazai iparnak jelentékeny segélyére lennének az által, ha fedezettel bíró ipari szükségleteiket — természetesen kizárólag hazai vállalatoknál — mielőbb beszereznék, illetve megrendelnék. Bizton vélek számíthatni arra, hogy a jelzett irányban a társulatok hazafias buzgalommal fognak eljárni. Kiss s. k., államtitkár.“ (Vajjon van-e tudomása a felsőtorontáli ármentesítő-társulatnak eme miniszteri rendeletről? Szerk.)

Előfizetéssel hátralékban levő tisztelt olvasóinkat kérjük a csekély járandóságnak szives beküldésére, a mennyiben mindenki beláthatja azt, hogy a lapnak kiadásával járó tetemes költségek fedezetéhez mulhatlanul szükséges, hogy a díjak lehetőleg pontosan befolyjanak.

Ha valamelyik t. megrendelőnek anyagi helyzete meg nem engedné a lapnak tovább járatását, úgy kérjük ezen körülményt velünk tudni, hogy beszüntessük lapunk küldését, de feltétlenül kérjük az ez ideig esedékes díjnak beküldését, mivel egyesek a csekély díjat könnyebben megfizethetik, mint mi a sokak hátralékainak elengedését.

A pénzek beküldéséhez *postatakarék-lapokat mellékelünk hátralékos előfizetőink számára.*

Válasz

a „Megszivlelésre“ czimű közleményre.

— Irta: Kiss József, B.-Csaba. —

VI.

(Befejező közlemény.)

Nohát ha csakugyan nem vagyunk elég érettek, akkor első teendőnk szövetkezni, ez elősegíti munkánkat. Álljunk össze néhány kisiparos, szólítsuk fel az ipartestület jegyzőjét, hogy a szövetkezetünk létesítése iránt a központi szövetkezetnél tegye meg a szükséges további lépéseket és eszközölje ki a szükséges anyagi és erkölcsi támogatást.

Legyen bár a kisiparos oly igénytelen, mint egy porszem, törekedjék haláláig arra, hogy művelődjék és ebben társait is előmozdítsa; ezt kívánja hazája mindenkitől, mert ezután csak a művelt nemzetek állhatnak fenn; mert mentől műveltebb egy állam, annál nagyobb az igénye, annál nagyobb az ipara, annál vagyonosabb s így annál nagyobb a hatalma. Tudnunk kell, hogy most már nem lehet úgy hódítani nemzeteket, mint a magyarok ezt a szép országot ezer év előtt meghódították; most már csak a műveltséggel és iparral lehet más nemzeteket meghódítani.

Kedves iparostársaim! Tartsunk csak egy kis szemlét a műveltség körül; állítsunk magunk elé egy egyszerű példát és vonjuk le abból a tanulságot.

János bácsi, egy szegény napszámos, kinek fia 1—2 elemi osztályt végzett, azután 3—4 évig disznót őrzött. Egyszer meggondolja magát János bácsi és odaadja fiát inasnak; azt már gondolják társaim, hogy mily iparos az, ki ilyen fiut vesz fel? Olyan művelt, mint a János bácsi és a mesterségben oly gyenge, hogy a mellett talán még disznókat is őriz, kapál, vagy éjjel a boltok őrzésével keresi részben kenyerét; mert ilyen iparosok is vannak ám ebben a szép országban. Hát ilyeneknek kell a János bácsi fia inasnak, a kik nem a mesterségre, hanem dajkálásra, cselédszolgálatra használják az inasokat. Nézzük a másik példát. Egy 30—40 forint havi fizetéssel bíró kishivatalnok, ki természetesen János bácsinál műveltebb, ki fiát a 2—3-dik polgáriból adja oda inasnak egy jóhírnévű, műveltebb oly iparoshoz, ki a fiut csakis a műhelyben használja. Most már figyeljük meg e két fiut, tapasztalni fogjuk, hogy milyen ellentétes a felfogásuk. Figyeljük meg őket 7—8 év múlva ismét. János bácsi fiát elzülve fogjuk találni, kinek a munkakönyvéből meggyőződünk, hogy 3 évi segéd idejéből csak legfőlebb egy évet töltött műhelyben, azt is legalább tizenkét mesternél, az iparosság szégyenére. Az ilyenek után ítélnék meg bennünket; az ilyenek miatt mondják aztán, hogy nem érdemes a kisiparost pártolni, mert ugyanis mindenét megissza.

Az ipartestületek hatáskörébe bele kellene venni, hogy csakis iskolázott fiúk lehessenek inasok. A kishivatalnok műveltebb fiát 7—8 év múlva tisztességes ruhában, messze a hazájától, külföldön, gond nélkül élve, tapasztalatait gyarapítva: talán Budapesten mint művezetőt vagy egy nagy vidéki városban jóhírű iparos vagy mint gyárost találjuk fel, ki hazájának hasznára és diszére válik.

Most már tessék csak elgondolni, hány ezer „János bácsi fiu“ van az országban? Ugyan mi igényük van ezeknek a János bácsi fiuknak? Mit fogyasztanak? Semmit. Hisz az apjuknak sem volt igénye, az sem fogyasztotta az ipar termékeit.

S ha a tanonecznak mindnyája csak anyui műveltséggel bírna, mint a kishivatalnok fia, mennyivel több lenne az ipari termékek fogyasztója is.

Akkor aztán az osztrák és német ipar silány termékei nem özönlénének be hozzánk és így országunkban maradna az a sok millió, a mivel évente adózunk a külföldnek és országunkban maradna az a sok ezer munkáskéz, a mely évenként kivándorol a mi tejjel-mézzel folyó Kanaánnak híresztelt országunkból, mely igazi nevéen a külföld sanyargatott fejőstehene.

Be kellene látni a kormány hatalmán lévő kegyelmes uraknak, hogy a mostani gazdálkodásunk mellett az osztrák-magyar gazdasági szerződést 10 év múlva aligha lesz kivel megkötni, — 10 év múlva nullákká válunk.

Az is mutatja ipari hátramaradottságunkat, hogy az osztrák ipar minket megkerülve, vagyis rajtunk keresztül gázolva Boszniát, Hercegovinát, Bulgáriát betelepítette gyárakkal és mi ezt bambán nézzük, pedig mennyi magyar vér folyt ezen tartományok meghódításáért? Nekünk volna jogunk piacjaihoz. Hazafias kereskedőink nehogy úgy értelmezzék fejtegetéseimet, mintha én az osztrák iparczikkek behozatalának már most is ellensége lennék. Oh nem, a mi derék kereskedőink ezután is hozathatnak osztrák iparczikkeket addig, míg a magyar czikkeket a közönség meg nem szokja és míg a hazai versenyképes lesz; akkor aztán kereskedőink is önmaguk jönnek és lesznek vásárlóink. Hogy ezt elérhessük, csak *szövetkezzünk!*

Némely kereskedőnek vörösposztó az ipari szövetkezet, mert féltik a kenyerüket; pedig ha Magyarországon 5000 szövetkezet vagy gyár lesz is, akkor se fogja senki kereskedőinket kényszeríteni, hogy hazai czikket árusítson; akkor is onnan szeresheti be szükségletét, a hol előnyösebb, szebb, olcsóbb; mi kisiparosok a szövetkezéssel arra szervezkedünk, hogy a mi iparczikkünk legalább is oly előnyösek, szépek és olcsók legyenek, hogy kereskedőink tőlünk vásároljanak, hogy köztünk maradjon a pénzünk, itthon maradjanak véreink, ne kellesen Amerikába kivándorolnók.

Hátralékos előfizetőinket kérjük, a részükre beküldött

Felkérem a „A Mi Lapunk“ olvasóit, igyekezzenek ezt a témát napirenden tartani, szóljanak hozzá, hogy lássa és tudja meg az ország, hogy élünk és élni akarunk; hogy tudja meg mi a bajunk, miben van hiányunk; hogy tudja meg az egész világ, hogy nem volt magyar ipar, de lesz nagy és hatalmas; buzdítsuk egymást, adjunk egymásnak tanácsot, hogy miként kell országunk jobblétén munkálkodnunk; nincs a világon egy sem oly igénytelen ember, a kinek valami jó ötlete ne lenne; a legokosabb ember is néha a legeggyűbb embertől is tanulhat valamit. Hisz „A Mi Lapunk“ igazán a mi lapunk, ebben tulajdonképp a szerkesztők feladata csak a vezércikk írása kellene hogy legyen, a a többit nekünk kisiparosoknak kellene a szerkesztőség kezébe adni.

Rajta hát! Talpra kisiparosok. Ne lankadjunk. Szóljon hozzá mindenki ügyünkhöz. Állandósítsuk ezt a jelszót: „szövetkezzünk!“

Kereskedelmi és iparkamarák.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara február havi ülése.

Miután Szarvady Lajos elnök az ülést megnyitotta, Kulinyi Zsigmond titkár a kamarai iroda január havi tevékenységéről tett jelentést és arról, hogy az 1902. évi jelentés anyagának nagy részét már összegyűjtötte.

Előterjesztést tett az elnökség a Szegeden létesítendő ipari munkaközvetítő-intézet ügyében, jelentvén, hogy kilátás nyílt a város tanácsával folytatott tárgyalások alatt arra, mikép a miniszter által a költségek fedezésére kért egyharmad hozzájárulást Szeged város megadja. A kamara által már több fölterjesztésben sürgetett intézményt a teljes ülés *mielőbb fölállítandónak tartván*, véleményezte annak szervezeti szabályait, költségvetésének kereteit stb. és kimondta, hogy a maga részéről is megszavaz 1170 korona hozzájárulást és kérést intéz a szegedi ipartestülethez és a szegedi kereskedelmi testülethez, hogy 200—200 korona évi hozzájárulással segítsék elő a közszükséget pótló és érdekeit szintén szolgáló munkaközvetítő hivatal létesítését.

Jelentette az elnökség, hogy a kereskedelemügyi miniszter a kamara több ízben tett fölterjesztésére czipészipari tanfolyamokat engedélyezett Zomborba, Ujvidékre, Hódmezővásárhelyre. Továbbá férfiruha-szabászati tanfolyamot Hódmezővásárhelyre. E tanfolyamok, valamint a már előbb engedélyezett zombori férfiruha-szabászati tanfolyam megfelelő előkészítését az elnökség teljesíti.

Tudomásul vette a kamara a kereskedelemügyi miniszter határozatát, melylyel a kamara kérelme folytán a szegedi agyagiparosoknak a mázanyag és festékkeverésben való továbbképzése

érdekében vándortanító kiküldését helyezte kiállításba.

Tudomásul vette a teljes ülés a közös hadsereg részére szállítandó lábbeli szükségletek fölosztása ügyében kelt kereskedelemügyi miniszteri leiratot, mely szerint a szegedi bőripari szövetkezetnek és a kerület négy alkalmi szövetkezetének 6176 pár 67.717 korona értékű lábbeli jutott elkészítésére.

Jóváhagyta a teljes ülés ezután a kamara 1902. évi zárszámadását és több utólag érkezett ügy között készséggel fogadta a szegedi ipartestület azon kérését, hogy a Szegeden létesítendő ipari hitel- és árucarnok-szövetkezet ügyében közben járjon, megbízatást adván az elnökségnek a kellő intézkedésekre.

Ipartestületi ügyek.

A márczali ipartestület kebelében főnnálló betegségélyző-pénztár folyó évi márczius hó 1-én tartotta meg Varga György, szeretett elnöke vezetése mellett nyolczadik rendes évi közgyűlését, melynek napirendjén a következő tárgyak nyertek elintéztést:

1. Az igazgatóság jelentése, a zárszámadások és a vagyonkimutatás tudomásul vétele s a fölmentvény megadása, 2. az igazgatóság választása, 3. felügyelő-bizottság választása, 4. választott bíróság megalakítása, 5. pénztárnok és II-od ellenőr választása, 6. indítványok.

A betegségélyző-pénztár múlt évi összes bevételai az előző évi 189 kor. 15 fill. pénztári maradvánnyal együtt volt 3133 kor. 78 fillér, kiadásai pedig 1747 kor. 22 fillér s így az év végén maradt 1386 kor. 56 fill. készpénze.

Vagyonmérlegének főbb összegei a következők: Vagyon készpénzben és ingóságokban 2233 kor. 84 fill. Ezt terheli 1512 kor. 30 fill., tehát tiszta vagyona 721 kor. 54 fillér.

Ime egy kicsike, 250 taggal bíró ipartestületi pénztár mily szépen főnnállhat becsületes kezelés mellett, sőt még némi évi fölösleggel zárhatja le évi számadásait.

A szegedi ipartestület ujonan alakult előjáróság tagjai:

Borbély szakosztályból: András Géza borbély. Pótag: Götz József borbély.

Az agyagipari szakosztályból: Nemesovits György fazekas. Pótag: Nagy Ferencz fazekas.

A faipari szakosztályból: Hábel György asztalos, Juhász Antal asztalos, Varga János asztalos Liptai István esztergályos, ifj. Juhász János bognár, Rubin József kárpitos. Pótag: Kenderesi Sz. Pál asztalos.

A fém- és érczipari szakosztályból: Császár József lakatos, Fejős Ferenc lakatos, Demján József bádogos, Fagler Kálmán rézöntő, ifj. Hodács János kocsigyártó, Jankovits János késes. Pótagok: Benkóczy Pál lakatos, Halmos Bálint órás.

A festőipari szakosztályból: Barna András szobafestő. Pótag: Nagy Pál szobafestő.

A ruházati ipari szakosztályból: Szakáll József szabó,

postatakarékpénztári lapon fizetéseiket teljesíteni

Balogh István szabó, Steiner Lajos női szabó, Cserry Gyula szücs, Ábrahám János szabó, Kirchenmayer Antal harisnyaszövő. Póttagok: Oracsek Károly kalapos, Dakics Milán köteles.

Az élelmi ipari szakosztályból: Schütz János sütő, Körösy Lajos mézesbábos, Sárosi János hentes, Zimonyi István sütő. Póttagok: Kopasz György sertésvágó. Molnár Lajos mészáros.

A építőipari szakosztályból: Ádók István építő, Katona János kőműves. Póttag: Csala Ferenc kőműves.

A bőripari szakosztályból: Kosoczy Pál csizmadia, Dankó János papucsos, Schäffer Márton cipész, Tuksa Pál papucsos, Szabó Ferenc cipész, Strell Albert csizmadia, Csetneky István csizmadia, Menning Mihály csizmadia, Somogyi János csizmadia. Póttagok: Kocsis István Tóth János és Horváth János csizmadiaik.

Rendeletek és elvi határozatok.

Azon kérdésre, vajon *mikor lett valaki fizetés-képtelen*, a kuria 1901. nov. 21-én 2469/901. sz. alatt kimondotta, miszerint a fizetés megszüntetés ténye akkor állott be, ha az, a ki ellen kielégítési végrehajtás lett elrendelve és foganatosítva és kinek nyílt üzlete végrehajtás útján bezárattott.

Szatócsok és vegyeskereskedők kész cipőt és csizmat nem árusíthatnak. A kereskedelemügyi miniszter f. évi január 27-én 1868. sz. alatt hozott elvi határozatával egy vegyeskereskedő és szatócs ellen kész férfi- és női csizmának üzletükben való jogosulatlan árusítása miatt indított iparkihágási ügyben hozott ítéletet, mely a vádlottakat az ellenük emelt fenti iparkihágás vádja és következményeinek terhe alól felmenti, megváltoztatta s panaszoltakat az 1884. évi XVII. t.-cikk 4. §-ába ütköző kihágás miatt ugyanazon törvény 156. §. a) pontja alapján behajthatatlanság esetén egy-egy napi elzárásra átváltoztatandó 6—6 korona pénzbüntetéssel büntette.

Igy határozott a miniszter, mert a szatócsok és vegyeskereskedők a cipész- és csizmadiaipar körébe tartozó iparcikkek közül csak azokat vannak feljogosítva elárusítani, melyek, mint például a fénymáz, kefék stb. a háztartás körül és a gazdaságban is általános és sűrű használatban vannak. Egyéb, a fentemlített iparok körébe tartozó iparcikkek, mint pld. bőr, speciális cipész-szerszám, valamint kész cipők és csizmák stb. elárusítására azonban nem jogosultak.

A tőzgeszer és tőzegalom ipartelepek felállításának telepengedélyhez kötve. A kereskedelemügyi miniszter 1903. január 23-án 81,932/902. sz. a. hozott elvi határozatával Moson vármegye alispáni hivatalának határozatát, mely V. J. és W. M. részére, tőzgeszer tőzegalomgyár felállításához, az iparhatósági telepengedélyt, valamint a gépház és raktárpépület s a két szárító szinnek a kitűzött helyen való felépítéséhez az építési engedély bizonyos feltételek kikötése mellett

megadja, az iparhatósági telepengedélyre vonatkozó részében, az egész telepengedélyezési eljárással együtt megsemmisítette, mivel a tőzgeszer és tőzegalom előállítására szolgáló ipartelepek nem sorozhatók az 1884. XVII. t.-cikk 25. §-ában felsorolt ipartelepek közé s ugyan csak nem sorozhatók az idézett §-ban felsorolt ipartelepek kiegészítésére irányuló későbbi rendeletekben felemlített ipartelepek egyikéhez sem s így azok felállításához iparhatósági telepengedélyre szükség nincs.

Ipari kihágási ügyben benyújtott felebbezés bélyegmentes. A közigazgatási bíróság: a panasznak helyet ad és a panaszlót a terhükre előírt illetékek alól felmenti. Indokok: F. Jakab és társai ellen a n.-i szolgabírósnál emeltetett panasz, hogy iparukat több oly községben gyakorolják, amelyekben az iparnak gyakorlására iparigazolványt nem szereztek. Az ezen panasz felett hozott másodfokú határozat ellen adták be F. Jakab és N. János a megleletezett felebbezést. Tekintve, hogy bejelentés alá eső iparnak bejelentés nélküli gyakorlása az 1884. évi XVII. t.-cz. 156. §-a szerint kihágás: az emiatt ellenük indított ügyben beadott felebbezésük az illetéki díjgyezék 14. tételének 1) pontja szerint illetékmentes. Miért is a panaszlót a terhükre előírt illetékek alól fel kellett menteni.

H I R E K.

— **A szegedi iparosifjak közművelődési egyesületének** vigalmi bizottsága e hó 3-án tartotta meg alakuló gyűlését. Vigalmi bizottsági elnökül: *Üveges Lőrincz*, alelnökökül: *Árendás György* és *Árray Kálmán*, jegyzőköül: *Farkas Ferencz* és *Palatinus József*, főpénztárosokul: *Babovka József* és *Balásházy Imre* választották meg. Márcziusnak dicső idusát az idén is megüli az egyesület, jövő szombat este a jóhírű rókusi Csikós-féle vendéglőben, mely alkalomkor hazafias szavatok és beszédek fognak tartatni, a hol vendégek igen szívesen láttatnak.

— **A jászberényi ipartestület** holnap tartja rendes évi közgyűlését. A testületi előjárók nehánya ellen erős mozgalom van, sőt a napirendet is többen óhajtják kimerítően tárgyalás alá venni és így a gyűlésnek lefolyása igen zajosnak kinálkozik. Az érdeklődésnek csak örülünk, de ha a testületi intézmény méltóságának megsértéseig ragadtatnák el magokat egyesek, azt csak sajnálni lehetne és reméljük, hogy iparostársainkon nem fog a szenvedély győzedelmeskedni, hanem higgadtan fogják elintézni a folyó ügyeket Jászberényben is, mint minden előkelőbb testületnél.

— **Az Emke a magyar iparért.** Az Erdélyi Magyar Közűvelődési Egyesület igaz-

gatóválasztmánya kimondotta *hogyan az egyesület tagjainak hazafiságától elvárja*, hogy a mely cikkekben megfelelő minőségű és áru honi ipartermék a bevásárlás helyén kapható, szükségleteiket ebből fogják fedezni. Az igazgatóválasztmány átír a kereskedelmi és iparkamarához, hassanak kereskedőinkre, hogy a versenyképes hazai ipari termékeket főleg ruházati, házbereendezési és háztartási, gazdasági és irodai szükségleti cikkekben tartsák üzleteikben, ez iránt a nagy közönséget alkalmas módon tájékoztassák és vevőinnek figyelmét ezekre felhívják, mert a fogyasztó közönség szükségleteit kész megfelelő hazai iparcikkekben beszerezni s *kereskedőinktől elvárja, hogy közvetítő feladatuknál fogva erre alkalmat nyújtsanak*. Hozzájárulás és megfelelő intézkedés végett az Emke megkeresi a hazai összes közművelődési egyleteket.

— **Éljen!** A kolozsvári nemzeti kaszinó közgyűlésén a kaszinó elnöke, *Fekete Gábor* táblai elnök, az indítványok során rámutatott a jelen állapotok között fontos nemzetgazdasági érdekekre, a melyek feltétlenül megkövetelik, *hogy a kaszinó tagjai* szükségleteiket honi iparcikkekkel fedezzék. — Ezen szavak nagy lelkesedéssel fogadtattak, melyek mindenestre üdvös hatásuk lesznek és például szolgálhatnak mindenhol!

— **A sorozás.** Iparosainkat is érdekli, hogy a honvédelmi miniszter az idei fősorozás kezdetét márczius elsejétől április elsejére halasztotta el. Az erre vonatkozó 5000/VIII a. számú honvédelmi miniszteri rendelet a napokban jelent meg a hivatalos lapban.

— **Bérharcz.** Bpsten a czipész-segédék bérharczot indítottak munkaadóik ellen, mely lapunk zártakor vett értesítés szerint a segédék részbeni győzelmével végződött. — Különben utalunk mai vezércikkünkre.

— **Czipész, mint feltaláló.** Gembiczky József kokovai czipész, zárral ellátott, könnyen kezelhető kaptafát és tágítható sámfát talált fel, melyet szabadalmaztat.

— **Tulérzékenység.** Varkely Gyula csizmadia segéd a 89-ik debreczeni ezredben szolgált, s mivel ehez végzett iskoláinál fogva képesítéssel bírt, jelentkezett a kadétiskolába. A százados megütközött azon, hogy egy csizmadia segéd is jelentkezett, a törekvő fiut felháborodással utasította vissza. A jóra való fiu szívére vette az esetet és szíven lötte magát; persze rögtön meghalt. — Így olvassuk mi ezt egy hírlapban. Kár hogy a derék százados nevét elhallgatták, mert ki tudja, hogy mi okozta a felvilágosodott uri embernek eme meggondolatlan indulatát.

— **Uj czellulose gyár.** A turóc-szentmártoni „Tátrabank“ kezdeményezésére, cseh tőkével czellulose gyárat alapítottak, melyhez a magyar kormány nevez ki elnököt és négy igazgatósági tagot, mintegy annak biztosítékul,

hogy államellenes dolgokat ne művelhessenek a jobbadán cseh részvényesek.

— **Allamsegély.** A s.-a.-ujhelyi ipartestületi hitel- és árucarnok szövetkezet részére, az ipartestület elnökségének közbenjárására a kereskedelmi miniszter 9000 korona államsegélyt utalványozott.

— **Önmagát dicséri.** A sárvári első takarékpénztár az ottani iparos iskolának, iparostanonczok jutalmazására és segélyezésére 100 koronát adományozott. Ezen szép példát vajha mennél több pénztintézet követné.

— **Jóváhagyott alapszabályok.** „Az országos gépész és művezető-egyesület és nyugdíjintézet“ alapszabályai a belügyminiszterium részéről jóváhagyattak. Alapszabályok iránt érdeklődők forduljanak az elnökséghez: Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. (Köztelek).

— **Pártoljuk a hazai ipart.** Ezen jelzőt hogy mennyire követik az osztrákok, kitűnik abból is, hogy valamennyi oly naptárt, a melyekben *magyar eredetű gyógyszerek hirdetteknek*, hatóságilag elkoboztak. Nálunk azonban se szeri, se száma a külföldi gyógyszereszek hirdetéseinek lapjainkban; nálunk megengedik, hogy pénzeinket külföldre sétáltassuk, a német sógor azonban még azt is irigyli tőlünk, hogy gyógyáruinkért osztrák pénz folyjon be országunkba. Elég ügyetlenek gyógyszerészeink, hogy mindazonáltal minden haszon nélkül gazdagítják a külföldi német hírlap- és naptárkiadókat a drága hirdetésdíjak fizetésével és nem inkább kizárólag hazai vállalatokat támogatnak.

— **Porzellángyár.** Horvátország Pisarovicza község környékén nagy kiterjedésű kvarc-tartalmu földet találtak, melynek kihasználása céljából társaság alakult s mely Sziszekén porzellángyárat állít fel.

— **Az öt és tizforintos bankjegyek beváltása.** A régi öt és tizforintos bankjegyek érvényessége febr. 28-án megszűntek és azokat többé fizető pénz gyanánt az állami pénztárak sem fogadják el. Az osztrák-magyar bank azonban (valamint ennek fióküzletei is) a határidőn *tul még egy hónapig* írásbeli kérelemre a tizforintos bankjegyeket beváltják.

— **Ujvidéken 300,000 korona alaptőkével konzervgyár-részvénytársaság alakult, melynek élén Brankovics ottani regale-bérlő áll.**

— **A budapesti kereskedelmi és iparkamarában** felszólalásra adott okot az osztrák-magyar vámterület autonóm vámtarifájáról szóló törvényjavaslatnak a vámhitelről intézkedő XVIII. cikke, a melynek értelmében ezentul vámhitel csak a két pénzügyminiszterium által megállapítandó kamat fizetése elenében lesz engedélyezhető. A kereskedő és iparos körökre nézve hátrányos emez intézkedéssel szemben teendő lépések megbeszélése céljából a budapesti kamara legközelebb értekezletet tart.

— **Emlék-ünnepély.** A horgosi iparos ifjuság 1903. évi márczius hó 15-én, Huszár Ferencz vendéglőjében az 1848-iki márczius 15-ikének megünnepléseül szavalat és dallal egybekötött *Társas vacsorát* rendez, a következő műsorral: 1. Nemzeti dal. Előadja: Geleta István. 2. Márczius 15-ike 1848-ban. Előadja: Varga Sándor. 3. Riadó. Előadja: Sipos János. 4. Ébresztő. Előadja: Füzési Ferencz. 5. A magyarok Istene. Előadja: ifj. Pallagi Ferencz. 6. A magyarokhoz. Előadja: Dongó Mihály. 7. Honfidal. Előadja: Apró József. 8. Szózat. Előadja: Varga Sándor. „Himnusz“ és „Szózat“ énekli az ifjuság. Kezdeté este 8 órakor.

— **A Szatmárnémeti iparos énekesegyesület** mult hóban az iparos olvasó-körben tartotta meg a szokásos hushagyó keddi összejövetelét a tagok és azok által bevezetett vendégek szép számával.

— **Amerikaiak.** Idők multával az adósságot egyre nehezebben lehet behajtani. Ebben a tekintetben, úgy látszik, nincs különbség földrész és földrész között. Hogy Amerikában is ez a helyzet, az kitűnik abból a hirből, mely szerint ott egy különös ügynökség alakult rossz adósságok behajtására. A társaság nagy vörös kocsikat járat, a melyeken négy oldalt ez a fölírás olvasható: „Rossz adósságok gyűjtése.“ Az eljárás az, hogy a kocsi megáll a ház előtt, a hol az adós lakik, egy ügynök pedig fölmege az adóshoz tárgyalni. Minden újabb látogatásnál a kocsi tovább áll a ház előtt, a míg csak az adósság be nincs hajtva.

— **A magyar kir. kereskedelmi muzeum** keleti mintatára V., Váci-körut 32. sz. d. e. 9—12 óráig, továbbá a hazai termékek állandó kiállítása, a kereskedelem történeti gyűjtemény, a háziipari kiállítás pedig a városligeti iparsarnokban d. e. 9—12, d. u. 3—6-ig megtekinthető. A ki Budapestre utazik, el ne mulassza ezen nevezetességeket megtekinteni.

— **Czeglédi hírek.** Az ipartestület mult közgyűlésén elhatározta, hogy ezután szakszerű fölolvadásokat tart az egyesület helyiségében. Az első fölolvadás kedden volt. Hitter Miklós hirlapíró tartotta az első szórakoztató fölolvadást. Balogh András iparos szakszerű fölolvadást tartott. András Benő monologizált és Bogdán János szavalt. Az estélyt az ipartestületi dalkar nyitotta meg. — *Az ipartestületi dalkar* február 24-én fényesen sikerült mulatságot rendezett. Érdekes program óriási közönséget vonzott az estélyre, úgy, hogy a nagyterem zsúfolásig tele volt közönséggel.

— **Janina bevitele.** A keresztény és mohamedán ünnepek következtében a piacz forgalma élénk volt, a mi különösen a kézmű és készruházati cikkeknek állapítható meg. Az összes bevétel 401,500 frankot tett ki, ebből a „monarchia“ bevitele 19% volt. Fémekben *bevételünk*

emelkedik úgy, hogy ez idő szerint az összes bevétel *két ötöd* részét teszi.

— **Tengerentuli kivitel.** Egy gablonzi czég, melynek összeköttetései vannak tengerentuli kereskedő házakkal, kivitelképes magyar czégekkel összeköttetésbe óhajtana lépni. Címe megtudható a m. kir. Keresked. Muzeumnál.

— **A Szeged-kerületi iparmuzeum** a szegedi kereskedelmi és iparkamara házában nyitva áll vidékiek részére naponta, helybeliek részére vasárnaponként.

— **A szesz ipari értékesítése.** Az olasz kormány a törvényhozás elé törvényjavaslatot terjesztett, mely szerint a világitási, fűtési vagy motorikus czélokra használt szesz, ha borból vagy törkölyből készül, adómentes volna, míg a más anyagokból, tehát jóval olcsóbban előállított szesz fokont és hektoliterenkint 15 centesimi adót fizetne. A javaslat a gyáraknak adóengedmenyt is biztosít és pedig 30%-ot, ha a szesz borból készül, 25%-ot ha törkölyből és 10% ot ha más anyagból készül. A javaslat, melyet a képviselőház nagy többséggel elfogadott, most a senatus előtt fekszik.

— **Patkólapok.** Konstantinápolyi konzulatusunk jelentése szerint a Törökországban használt, középen átlukasztott patkólapok jelentékeny beviteli cikket képeznek, a melyet eddig Belgium és Németország vitt be; csekély mennyiséget Konstantinápolyban is készítenek. A fogyasztás ezen cikkekben évente 25—30 vaggonra tehető.

Mindenki tudja, hogy a Mauthner-féle impregnált takarmányrépamag a legnagyobb termést adja, hogy konyhakerti magvaiból a legjobb főzelék és zöldség terem és hogy virágmagvaiból fakad a legszebb virág. Szóval a Mauthner-féle magvak a legjobbak, készletei a legnagyobbak és árai igen olcsók.

Vállalatok és árlejtések.

(Az e rovatban közölt ajánlati versenyekről — melyek érdekelhetik gazdasággal is foglalkozó iparos, valamint kereskedő olvasóinkat is — bővebb felvilágosítással készséggel szolgálunk, ha a kérdésekhöz a megfelelő válasz-bélyeg van csatolva.)

A lugosi m. kir. államépítészeti hivatalhoz az Istvánfalva kincstári telep községben egy iskola építésére; előirányzat 12,923 kor. 22 fill. Határidő: *folyó évi márczius 24.*

A balassa-gyarmati államépítészeti hivatalhoz a kisterenne-pétervásári törv. hat. közut 6—7 km. szakaszán levő 13. sz. u. n. Részalja patak hid újból építésére; előirányzat 7450 kor. 20 fill. Határidő: *1. évi márczius 23.*

A *deési m. kir. államépítészeti hivatalhoz* a törvényhatósági közutakon levő hidak és átvezetők helyreállítására; előirányzat 21,124 korona 19 fill. Határidő: *f. évi márcz. 16.*

A *rimaszombati m. kir. államépítészeti hivatalhoz* a rozsnyó-lőcsei állami közut 14—18.5 km. szakaszán szükségessé vált utáthelyezési munkálatokra; előirányzat 133,396 kor. 99 fill. Határidő: *f. évi márcz. 23.*

A *temes-kubini járásbíróshoz* a szolgabírói lak helyreállítására; előirányzat 13,780 korona. Határidő: *f. évi márcz. 17.*

Kérdések és feleletek.

Feleletek.

15. számhoz. Igen is: a putnoki ipartestületnek van „temetkezési egyesülete“, mely 1897-ik évben alakult 250 taggal s melynek tagjai mindezeideig kizárólag iparosok és azok családjából áll; az alapszabályok azonban úgy intézkednek, hogy tagja lehet minden putnoki lakos, vallás és nemre való tekintet nélkül. Beiratási költség egyszersmindenkorra 40 fillér, melynek ellenében a beállott tag kap egy alapszabályllyal ellátott tagkönyvecskét s azontul a mikor egy tag elhal, minden könyvecske után 40 fillér fizetendő, az elhaltnak családja kap az egyesület pénztárából 60 korona költséget. A kinek szüksége van alapszabályokra, forduljon azért Szolga István ipartestületi jegyző urhoz. Putnok, 1903. márczius 2. Hazafiúi üdvözléssel *L. D.*

A legelső „ipartestületi temetkezési egyesület“ a temerini ipartestület kebelében alakult 1896-ban 200 taggal. Jelenleg 1100 tagja van. Temerin, 1903. márczius 2. *Zóly István*, ipartestületi jegyző.

Országos vásárok.

Márczius 9. Darány, Haraszkerék, Kis-Marja, Kotor (Zalam.). Sándorház (Zalam.)

Márczius 10. Baán (Baranyam.), Bács (Bácsm.), Bátor, Dalbósecz, Daruvár, Derna, Dráva-Vásárhely, Gyoma, Lengyel-Tóti, Nedelicz (Zalamegyé), Szegvár, Tárzal, Nasic.

Márczius 11. Lővő (Pozsonym.), N.-Sink, Petrovác, Tóth-Pelsőcz.

Márcz. 12. Bogdány (Nyir), Család, Csögle, Csuz, Derecske, Fadd, Fényszaru, Fűzes-Abony, Gáboltó, Gálostá, Hadház, Jászó, Kapi, Karád, Kecskemét, Keszi (Komáromm.), Kolozsvár, Körmend, Monor (Pestmegye), Nagyvárád, Námesztó, Németi (Hontm.), Rác-Korár (Baranyam.), Répcze-Szt.-György, Sajó-Szt.-Péter, Szécsény, Duna-Szekcső, Sz.-Egyházás, Zala-Sz. Gróth, Sz.-Tamás, Tepla (Liptóm.), Uj-Bánya (Bácsm.), Ungvár, Veszprém.

Márczius 13. Kékkő, N.-Dorogh, Temesvár.

Márcz. 14. Ér-Mihályfalva, Mező-Laborcz, Tornaia.

Márczius 15. Bezdán, Elek, Gyorok, Jablonka, Segesvár, Sz.-Dienes, Úrmény (Nyitram.), Vasvár.

Márczius 16. Szerb és Német-Csanád, N.-Szaláncz, Tarcsa (Mosonm.)

Márczius 17. Kis-Várda, Kubin (Temesm.)

Vásár áthelyezések.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter megengedte, hogy a Sopron vármegye területéhez tartozó **Felső-Pulya** községben a folyó évi márczius 12-ére eső orsz. vásár ez évben kivételesen márcz. 19-én, a Fogaras vármegye területéhez tartozó **Alsó-Árpás** községben a múlt évi decz. 16-ára esett, de elmaradt orsz. vásár helyett folyó évi márczius 5., 6. és 7-én pótvásár, az Ung vármegye területéhez tartozó **Szerednye** községben a f. évi május 4-ére eső orsz. barom- és kirakóvásár ez évben kivételesen márczius 24-én tartassék meg.

Munka.

Vas- és fémöntő (20—30 év közötti) felvételik **Tóth Sándor** malomépítési vállalatában **Kaposrárt**, ahová bizonyítvány-másolatok és fizetési igényeket tartalmazó ajánlatok küldendők.

Szerkesztői üzenetek.

(Valamennyi olvasónknak szívélyes üdvözlötünk.)

Kisiparosok országos nyugdíj- és segélyegyesülete m. szövetsége, Budapest. Hogy a hozzánk intézett soraikat elintézhessük, várjuk a múlt számunkban kért alapszabályokat, melyek nélkül egyesületük ismertetését nem eszközölhetjük. Miért késleltetik óhajunk teljesítését?

Berecz István ipart. jegyző, Csurogh. Becses kérdéseire csak jövő számunkban adhatunk feleletet. Fontosságunknál fogva azt akarjuk, hogy azokról olvasóink alkalpos tájékozást szerezzenek magoknak.

Kilvein Lőrincz, Rigyicza. Levél ment.

Varga József, Arad. Olvasva b. sorait a „Magyar Ipar“-ban, örömminket fejezzük ki a magyar és főleg a kisipar iránti érdeklődése felett. Amennyiben azonban „A Mi Lapunkat“ is olvassa, úgy meggyőződhetett, hogy nem tartozik azon vidéki lapok közé, melyek hasonló közleményekkel nem törődnek. Sőt, mi őszinte elismeréssel adózunk Sztérenyi József miniszteri tanácsosnak a kisiparról szóló felolvasásáért, melylyel gyenge erőnkhez képest „eszmecserét“ folytatunk a cikkek befejezése után. Szívesen vesszük bírálatát, ha arra „A Mi Lapunk“-at méltatni fogja.

Zóly István, Temerin. Lapunk iránti szíves érdeklődését köszönjük. Rendeleteket és elvi jelentőségű határozatokat az Ön által jelzett forrásokból meritjük s lehetőleg egész terjedelmében, eredeti szöveggel szoktuk közölni.

Kiss József, B.-Csaba. Kérdezt lappéldányokkal szolgálhatunk. Tessék tudatni, hogy a múlt évi 1-ső, avagy a f. évi 1-ső számtól kezdve óhajta-e? Mától kezdve a lapot tiszteletpéldányképen küldjük becses czimére.

Rápolti, Kun és Tóth, Székely-Udvarhely. Munkás iránti ügyekben ismételtén irtunk. Válasz közvetlen Önökhöz megy. A 60—80 iránti kívánságuk — azt hiszem — teljesíthető lesz a napokban.

Előfizetések elismerése:

Kereskedelmi és iparkamara Maros-Vásárhely, Urbán András H.-M.-Vásárhely, Ipartestület Makó, Iparos kör N.-Kőrös, Schrek Lajos Orosháza, Zsilovits János Verespatak, Halász János és testvére Debreczen, Klein Vilmos Orosháza, Sorkody Károly Balmaz-Ujváros, Iparosifjak önképző-egylete Orosháza, Ipartestület Csáktornya, Ipartestület Topolya, Szepesy István Sárospatak, Krausz József fia Marczali, Blau Rezső Kecskemét, Szőke László Nagy-Kőrös, Kisiparosok orsz. nyugdíjintézete Budapest, Zentai ipartestület.

Kérjük olvasóinkat, kérdézködések vagy megrendeléseknél, „A Mi Lapunkra“ hivatkozni leveleikben.

Árlejtési hirdetmény.

A kispeszt-szentlőrinczi állami elemi iskola elhelyezésére szolgáló épület felépítése alkalmával teljesítendő és összesen 62,103 kor. 43 fillérrel előirányzott föld-, köműves-, elhelyező-, kőfaragó-, vas-, ác-, cserépfedő-, bádogos-, szobrász-, burkoló-, padozati-, asztalos-, lakatos-, mázó-, üveges-, kárpitos-, szobafestő-, kályhás- és árnyékszék berendezési, kerítés és kutmunkák elkészítése, illetőleg szállítása ránt a következő feltételek mellett nyilvános árlejtés hirdettetik.

1. Az árlejtésben résztvehetnek mindazon szakértő hazai iparosok vagy vállalkozók, kik üzletük gyakorlására hatósági engedéllyel bírnak.

2. Ajánlat csakis az összes munkákra tehető.

3. A munkákra vonatkozó munkakivonatok és ajánlati minták a vállalkozók rendelkezésére bocsáttatnak és kötelesek abba egységeiraikat beiktatni, a végösszegeket pedig úgy számjegyekkel, mint betűkkel, melyek a kiszolgáltattott eredeti iven tételnek.

4. Az 1 koronás bélyeggel ellátott és lepecsételt ajánlatok legkésőbb **f. évi márczius hó 23-ikán déli 1 óráig** a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium segédhivatali főigazgatójánál (V. Hold-utca 16. sz.) nyújtandók be.

5. Később érkezett. távirati úton küldött vagy pedig utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

6. A beadott ajánlatok a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium kebelében **folyó évi márczius hó 24-én délelőtt 11 órakor** (V. Vadász-utca 33. III. emelet 13.) nyilvánosan felbontatnak.

7. Tartoznak ajánlattevő vállalkozók az általános feltételek 6. §-a szerint, az ajánlati összeg ötszázalékának megfelelő bánatpénzt, az ott körülírt módzatok és kikötések mellett, a budapesti IX. ker. m. kir. állampénztárnál, az ajánlat benyújtása előtt letenni és az erről szóló nyugtát az ajánlathoz csatolni. Az ajánlathoz készpénz vagy értékpapír bánatpénzül nem csatolható.

8. Fentartja magának a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter azon jogot, hogy ajánlattevő vállalkozók közül — a jutányosság szem előtt tartása mellett — a munka kivitelével és végrehajtásával azt a vállalkozót bizza meg, ki a jól és helyesen készített munkák teljesítése iránt már eleve is legtöbb biztosítékot nyújtani képes.

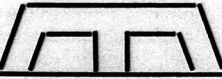
9. A munkára vonatkozó különleges feltételek és tervek Herczegh Zsigmond és Baumgarten Sándor építészeknél (Budapest, VIII. ker., Köztemető-ut 4 szám) naponta d. u. 3—6 óra között megtekinthetők és ugyanott fognak az ajánlati minták és munkakivonatok a jelentkező vállalkozóknak kiszolgáltattani.

10. A munkák az átadás napjától számítva 6 hónap alatt befejezendők lesznek.

Budapesten, 1903. évi február hó 12-én.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszteriumtól.

Pály Testvérek	Gyárt:	ELVÁLLAL:
vasöntöde és gépgyára	Borsajtókat.	Gépjavitásokat, új gépek és gép- részek, vasöntvények készítését.
Szegeden, Kálvária-utca.	Felvonó darut.	Szij- és fogaskerekek, tengők, csapágyak-, gőzmalom-, téglagyár- és kendergyár berendezéseket.

Olvassuk!		Fontos!	
Eladás nagyban és kicsinyben.	Nélkülözhetlen háztartási, ipari és gazdaság. cikkek!	Eladás nagyban és kicsinyben.	
	KIZÁROLAG HAZAI GYÁRTMÁNYU		
	legszilárdabb kivitelű kefeárúk a legolcsóbb árak mellett kaphatók:		
	Ifj. Vajda Sámuel kefeárugyár nagybani raktárában SZEGEDEN, Vár-utca 1. szám. Vidéki megrendelések pontosan és lelkiismeretesen utánvét mellett eszközöltetnek.		
Árjegyzék	kivánatra	ingyen	és bérmentve.

ELSŐ SZEGEDI
HARISNYAKÖTŐGYÁR.
Babós Elek
kötszövő-gyára Szegeden.
Nagy raktár
minden e szakmába vágó cikkekéből.
Egyedüli beszerzési forrás
saját készítésű egész vékony
kötött harisnyákban.
Elvállal fejeléseket, még a vékony
szövőtteket is, 25—50 krig.

A legfinomabb petroleum-minőségek
kaphatók
a Szegedi Petroleum-Csarnokban
Maros-utca 9. szám alatt.

A legkisebb mennyiség is (4 litertől kezdve) házhoz szállítatik.

Törlesztéses kölcsön.

Városi bér- és lakházakra, telkekre, mezőgazdasági birtokokra, sőt még csak építkezés alatt levő bérházakra is a létező

**legolcsóbb
jelzálogi törlesztéses
pénzkölcsön**

nyerhető az alábbi évi annuitások mellett: **10 éves kölcsönöknél** 12-82%-ra, **20 éves kölcsönöknél** 7-60%-ra, **30 éves kölcsönöknél** 6-10%-ra, **40 éves kölcsönöknél** 5-40%-ra, **50 éves kölcsönöknél** 5%-ra, mely százalékban ugyancsak a törlesztéses hányad már befoglaltatik. Községi tartozások convertáltak a legolcsóbb kamatláb mellett. A fél részéről a kölcsön bármikor visszafizethető.

Pongrácz Mihály és társa
bank- és váltóháza
S Z E G E D E N.

Országos műfestészeti, iparművészeti intézet.

Főt. papságnak hiboros hercegprimás Ő Eminenciája, 67,698. sz. a. és Tolnai Festetich Tassiló gr. ur ő nagymélt. által ajánlva. Az oktatást ő nagymélt. Császka Gy. kalocsai érsek ur nagylelkű áldozatkészsége folytán országosági műfestők és műmárványozóktól nyertem.

Számos elismerő nyilatkozat.

!!!Pártoljuk a magyar iparművészetet!!!

Templomfestés stíl szerint. Gipszmárvány (stucco). Oltárképek, oltárépítés és márványozások. Tervek, rajzok készítése, nagyítása. Toronykereszt aranyozások állvány nélkül. Olajba festett oltárképek festése művészi kivitelben bámulatos oltáron.

1 kép 240 cm. m. 140 cm. széles 80-120 frtíg
1 " 180 " " 120 " " 50 80
1 " 83 " " 55 " " 25-58
Szegényebb községek 25% engedményben részesülnek.

Legújabb találmányom nedves falaknak szárazza tetele festés által, grundolás felesleges, hulladékok nem léteznek a

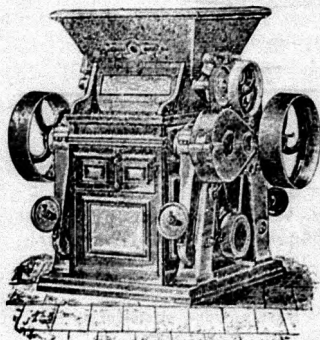
magyaruj enyv né!

amely kizárólag csak nálam kapható. — 100 kilo 25 kor., úgy, hogy meghigitva egy kilo enyv csak 4 fillérbe kerül. De a festőnek azáltal is nagy előnyére van, mert oly kész enyvet kap, amelyet bármily vízzel megritkíthat, szagtalan, főzni nem kell és sok időn át tartható, mert nincs romlásnak kitéve.

BÁTORI (BLASKOVITS) MIHÁLY, műfestész,
Szabadka, VII. ker., Erdő-utca 66. sz.

**ELSŐ MAGYAR
MALOM- ÉS SZERSZÁM-GÉPGYÁR**

törv. bejegyzett cég

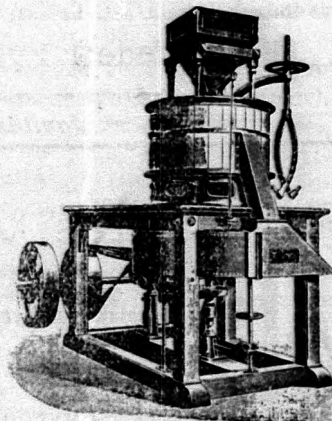

Tóth Sándor Kaposvárrott

gyárt és szállít:

teljes malom- és gyárberendezéseket,
vas- és fém-géprészeket

minta és rajzok után.

Költségvetés és árjegyzék ingyen es bérmentve.

LEGKEDVEZŐBB FIZETÉSI FELTÉTELEK.

Gyors és pontos kiszolgálás jótállással.

KUNITZER JENŐ

ortopéd és különlegességi cipész-üzlete
SZEGEDEN, Kossuth Lajos-szögát,

szemben a Csikós-féle sörcsarnokkal
 Kitűnő munkámmal a legkényesebb igényeket is legjobban kielégítem. Erzékeny lábaknál felette nagy gondot fordítok.
 Gyors, pontos, gondos és első munkát ígérve, kérem becses rendeléseit.

Fűtő-anyagok
 legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrása

Schlésinger Mór

tűzifa- és szén-kereskedésében
Szegeden Párisi-körut 35.
 Telefon 146. szám.

Ajánlok szobafűtéshez legjobb minőségű **Karolinbányai porosz szalon-szenet, légszusz-pirszenet** és legjobb minőségű hazai **petrozsényi koczka-szenet.** — Kereskedők és iparosok figyelmét különösen felhívom a tisztán kezelt **fa-szenemre.**

Tűzifa felaprítva is megrendelhető, mit házhoz szállítok.
 Pontos és lelkiismeretes kiszolgálásért kezeskedem.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapítottott 1847.

Brausweller János
 Szegeden. Cs. és kir. kizárólagosan szab. chronometer- és műórák, a remontoir ingaóráknak stb. stb.

ÓRÁK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

MUNKAKÖNYVEK legjobb kivitelben, legolcsóbban kaphatók
Traub B. és Társa
 könyvnyomdájában **SZEGEDEN.**

BRAUN JÁNOS
 első alföldi hangszerkészítő és látszerészeti üzlete
 Kárász-utca 7. **SZEGEDEN.** Kárász-utca 7.

Az eredeti
GRAMMOPHON
 tulajdonosának élvezetet nyújt, mig utáztatok csak bossúságot okoznak!

Tisztán és érthetően beszél a világ minden nyelvén, nevet, dalol, zenél. — Visszaadja a világ legkitűnőbb szónokok beszédeit és énekesek, valamint egész zenekarok hangjait a leghűbben.
 Mivel automatikusan is kapható, pénzbedobással vendéglősök és kávéházak részére, szórakoztatás mellett, még jó keresetforrás is.

Eredeti gyári árak.

Árjegyzék, valamint a kapható kotta-(játék)-lapok jegyzéke díjmentesen.
 Javítások gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Ajánlja továbbá a legjobb minőségű, saját készítésű
FÚVÓ ÉS VONÓ-HANGSZEREIT
 és ezek alkatrészeit, mint: legfinomabb olasz és német bélhúrokat, vonókat st. — Dús raktárt tart mindennemű hegedűk, gordonkák, gitárok, oziterák, nagybögők, tamburák, ozimbalmok, sipolák (clarinetok), fuvolák, okarinák, harmonikák és különféle hangszerek, mindentféle rézfúvók és zenélő automatákból.

Nagy választék orrszifotók, szemüvegek, táv- és látosüvegek, szez-, hő- és légaúlmérők-, vízmértékek- és rajzeszközökben.

Egyedüli készítője a megedzett rugékony aczélszemüvegeknek.
 Javítások gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nyomatott Traub B. és Társa könyv- és könyvnyomdájában Szegeden.